

สรุปผลการประชุมวุฒิสภา
ครั้งที่ ๙ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง)
วันจันทร์ที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๖๕

โดย สำนักการประชุม สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

วันจันทร์ที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๖๕ เวลา ๐๙.๓๐ นาฬิกา ณ ห้องประชุมวุฒิสภา อาคารรัฐสภา พลเอก สิงห์ศึก สิงห์ไพร รองประธานวุฒิสภา คนที่หนึ่ง เป็นประธานของที่ประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๙ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) โดยมี นายศุภชัย สมเจริญ รองประธานวุฒิสภา คนที่สอง ผลัดเปลี่ยนทำหน้าที่ประธานของที่ประชุม

เมื่อครบองค์ประชุมแล้ว ประธานของที่ประชุมได้เปิดประชุมและดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระ สรุปผลการประชุมได้ดังนี้

(๑) เรื่องที่ประธานจะแจ้งต่อที่ประชุม	(ไม่มี)
(๒) รับรองรายงานการประชุม	(ไม่มี)
(๓) กระทู้ถาม	
๓.๑ กระทู้ถามเป็นหนังสือ	จำนวน ๒ เรื่อง

๓.๑.๑ กระทู้ถาม เรื่อง แนวทางการช่วยเหลือนิสิตนักศึกษาหลังจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (รองศาสตราจารย์ประเสริฐ ปิ่นปฐมรัฐ เป็นผู้ตั้งถาม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม)

ผลการพิจารณา

เนื่องจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (นายเอนก เหล่าธรรมทัศน์) ผู้ถูกตั้งกระทู้ถามติดภารกิจ ไม่สามารถมาตอบกระทู้ถามได้ จึงขอเลื่อนการตอบกระทู้ถามดังกล่าวออกไปเป็นวันจันทร์ที่ ๕ กันยายน ๒๕๖๕

**๓.๑.๒ กระตุ้งถาม เรื่อง ปัญหาในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติภาษีที่ดิน
และสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. ๒๕๖๒ (พลเอก เลิศรัตน์ รัตนวานิช เป็นผู้ตั้งถาม ตามรัฐธรรมนูญว่าการ
กระทรวงการคลัง)**

ผลการพิจารณา

ตามที่รัฐบาลให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นลดการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง เหลือร้อยละ ๑๐ ในปี ๒๕๖๓ และปี ๒๕๖๔ ทำให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ๗,๗๗๔ แห่ง จัดเก็บภาษี ได้ลดลงรวมกันไม่ต่ำกว่า ๒๐,๐๐๐ - ๓๐,๐๐๐ ล้านบาทต่อปี และมีรายได้ไม่เพียงพอที่จะจัดทำโครงการ ด้านบริการสาธารณะ อีกทั้ง ๒ ปีที่ผ่านมารัฐบาลได้ชดเชยภาษีส่วนที่ขาดไปให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ๑๐,๐๐๐ กว่าล้านบาทเท่านั้น ประกอบกับเมื่อวันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๖๔ คณะรัฐมนตรีมีมติให้คงอัตรา การเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างเหมือนปี ๒๕๖๓ และ ๒๕๖๔ ต่อไปอีก ๒ ปี เพื่อบรรเทาภาระภาษีของ ภาคเอกชนและประชาชน โดยไม่ได้จัดเก็บเพิ่มขึ้นตามอัตราที่เป็นขั้นบันไดที่กำหนดไว้ในกฎหมาย และให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาอัตราการจัดเก็บภาษีสำหรับปี ๒๕๖๗ เป็นต้นไป ให้เหมาะสม ตามภาวะเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งตามพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. ๒๕๖๒ ได้กำหนดอัตรา ภาษีในช่วง ๒ ปีแรก ซึ่งจะดำเนินการจัดเก็บในปีนี้และปีถัดไป ดังนี้ ที่ดินใช้ประกอบเกษตรกรรม (อัตราร้อย ละ ๐.๐๑ - ๐.๑๐) ที่ดินและสิ่งปลูกสร้างใช้เป็นที่อยู่อาศัยและมีชื่อในทะเบียนบ้าน (อัตราร้อยละ ๐.๐๓ - ๐.๑๐) สิ่งปลูกสร้าง (ไม่มีที่ดิน) (อัตราร้อยละ ๐.๐๒ - ๐.๑๐) และที่ดินทิ้งไว้ว่างเปล่าหรือไม่ได้ทำประโยชน์ ตามควรแก่สภาพ (อัตราร้อยละ ๐.๓๐ - ๐.๗๐) และจากการที่คณะกรรมการการปกครองท้องถิ่นได้ เดินทางลงพื้นที่ศึกษาดูงานขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ในช่วง ๓ ปีที่ผ่านมา รวม ๔๐ จังหวัด ได้รับ รายงานและข้อร้องเรียนถึงปัญหา อุปสรรค และข้อขัดข้องของเจ้าหน้าที่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ในการจัดเก็บภาษี ดังนี้ พระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. ๒๕๖๒ มีเนื้อหาค่อนข้างมาก มีความสลับซับซ้อน การนิยามสิ่งปลูกสร้างไม่ครอบคลุมทุกสถานที่ทุกประเภท ก่อให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติ และขาดเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้เพียงพอในการปฏิบัติงานด้านภาษีในเรื่องการใช้งานโปรแกรมต่าง ๆ อีกทั้งที่ดินบางส่วนไม่มีเอกสารสิทธิ์จึงเป็นอุปสรรคในการประเมินและจัดเก็บภาษี รวมถึงแนวเขต ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นไม่ชัดเจนและบางแห่งทับซ้อนกัน ขอเรียนถามว่า รัฐบาลมีแผนที่จะชดเชย รายได้ให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นโดยเฉพาะในปี ๒๕๖๔ หรือไม่ อย่างไร และจะชดเชยในส่วนของ กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา เทศบาลเมือง และเทศบาลนครซึ่งยังไม่ได้รับชดเชยหรือไม่ อย่างไร อีกทั้งกระทรวงการคลังมีแนวทางตั้งคณะกรรมการเพื่อพิจารณาอัตราการจัดเก็บภาษีที่ขาดความเหมาะสม เป็นภาระแก่ภาคเอกชนและประชาชนหรือไม่ อย่างไร นอกจากนี้ ยังมีข้อสังเกตว่า ปัจจุบันการสำรวจที่ดิน และสิ่งปลูกสร้างทำได้เพียงร้อยละ ๕๐ - ๖๐ ของพื้นที่เท่านั้น และพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและ สิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. ๒๕๖๒ จะบรรลุวัตถุประสงค์ในการบัญญัติขึ้นเพื่อลดความเหลื่อมล้ำหรือไม่ เนื่องจาก องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเก็บภาษีได้น้อยลง ประสบปัญหาในการปฏิบัติ มีค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ ค่อนข้างมาก ดังนั้นในการพิจารณาประเมินพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. ๒๕๖๒ เมื่อครบเวลา ๕ ปี จึงขอให้พิจารณาว่าควรใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ต่อไปหรือไม่ และควรให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง มาร่วมประเมินว่าจะดำเนินการอย่างไรในอนาคตเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้

นายอาคม เติมพิทยาไพสิฐ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง ผู้ถูกตั้งกระทู้ถามตอบชี้แจงว่า ตามกฎหมายเดิมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถจัดเก็บรายได้ได้ประมาณ ๓๕,๐๐๐ - ๓๖,๐๐๐ ล้านบาทต่อปี และหากจัดเก็บตามกฎหมายใหม่จะจัดเก็บได้เพิ่ม ๓,๐๐๐ ล้านบาทต่อปี ดังนั้น การลดการจัดเก็บภาษีเห็ลร้อยละ ๑๐ ย่อมส่งผลให้รายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นลดลงอย่างไรก็ดี ในปี ๒๕๖๓ มีการชดเชยรายได้ให้แก่เทศบาล ตำบล องค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน ๑๐,๐๖๘ ล้านบาท และเมื่อวันที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๖๔ คณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ก.ก.ถ.) ได้ออกประกาศเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์การจัดสรรเงินอุดหนุนให้แก่เทศบาล ตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบลเรียบร้อยแล้ว ต่อมาเมื่อวันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕ ที่ประชุม ก.ก.ถ. มีมติเห็นชอบให้เสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาชดเชยเงินรายได้ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างที่ลดลงในปี ๒๕๖๓ สำหรับกรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา เทศบาลนคร และเทศบาลเมืองในวงเงิน ๑๙,๘๑๖ ล้านบาท โดยให้สำนักงบประมาณพิจารณาแหล่งเงินที่จะนำมาชดเชยได้ตามความเหมาะสม สำหรับการชดเชยในปี ๒๕๖๔ ได้เสนอแนวทางต่อคณะรัฐมนตรีว่า ขอให้สำนักงบประมาณตั้งงบประมาณไว้ในงบประมาณประจำปี ๒๕๖๖ เพื่อชดเชยให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แต่ในการตั้งงบประมาณไม่ได้มีการตั้งชดเชยให้ทั้งในปี ๒๕๖๕ และในปี ๒๕๖๖ ทั้งนี้ กระทรวงการคลังจะนำปัญหาและข้อเสนอแนะไปประกอบการพิจารณาก่อนที่จะมีการประเมินผลสัมฤทธิ์ของการใช้กฎหมายฉบับนี้ และในปี ๒๕๖๕ กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น กรมที่ดิน และกรมธนารักษ์จะร่วมกันบูรณาการทะเบียนทรัพย์สินเพื่อเชื่อมโยงฐานข้อมูลในความรับผิดชอบของแต่ละหน่วยงานเพื่อใช้ประโยชน์ในการจัดเก็บภาษีให้ครบถ้วน รวมถึงจะมีการพิจารณาการใช้ที่ดินว่างเปล่าทำประโยชน์ที่ไม่ใช่ประโยชน์หลักเพื่อให้ได้อัตรากาษิต่ำด้วย นอกจากนี้ ในส่วนของปัญหาในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ กฎหมายได้กำหนดให้มีคณะกรรมการวินิจฉัยภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างเพื่อทำหน้าที่วินิจฉัยปัญหา ให้คำปรึกษา และคำแนะนำเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษี

๓.๒ กระทู้ถามด้วยวาจา

จำนวน ๒ เรื่อง

๓.๒.๑ กระทู้ถาม เรื่อง การรับมือเงินเพื่อ สิ้นค้าแพงและเศรษฐกิจยังไม่ฟื้นตัว (นายอำพล จินดาวัฒนะ เป็นผู้ตั้งถาม ถาพนายกรัฐมนตรี)

๓.๒.๒ กระทู้ถาม เรื่อง การแก้ปัญหาสลาทขายเกินราคา (พลตรี โอสถ ภาวิไล เป็นผู้ตั้งถาม ถาพรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง)

ผลการพิจารณา

เนื่องจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง (นายอาคม เติมพิทยาไพสิฐ) ผู้ได้รับมอบหมายให้ตอบกระทู้ถามด้วยวาจาที่ ๓.๒.๑ และผู้ถูกตั้งกระทู้ถามด้วยวาจาที่ ๓.๒.๒ ติดภารกิจ ไม่สามารถมาตอบกระทู้ถามได้ จึงทำให้กระทู้ถามดังกล่าวตกไป ตามข้อบังคับ ข้อ ๑๖๖ วรรคสอง ทั้งนี้ หากสมาชิกยังประสงค์ที่จะตั้งเป็นกระทู้ถามด้วยวาจา สามารถเสนอใหม่เพื่อให้พิจารณาในคราวถัดไป

(๔) เรื่องที่คณะกรรมการพิจารณาเสร็จแล้ว	(ไม่มี)
(๕) เรื่องที่ค้างพิจารณา	(ไม่มี)
(๖) เรื่องที่เสนอใหม่	(ไม่มี)
(๗) เรื่องอื่น ๆ	จำนวน ๑ เรื่อง

- ความคืบหน้าในการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ตามมาตรา ๒๗๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

ผลการพิจารณา

ในการพิจารณาความคืบหน้าในการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ตามมาตรา ๒๗๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กระทรวงพลังงาน กระทรวงอุตสาหกรรม สำนักงานคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน (กกพ.) กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน (พพ.) กรมโรงงานอุตสาหกรรม สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน (สนพ.) กรมเชื้อเพลิงธรรมชาติ และกรมสนธิสัญญาและกฎหมาย เข้าร่วมประชุม

เพื่อนำเสนอและชี้แจงความคืบหน้าในการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำ และดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติฯ ต่อที่ประชุม โดยในการพิจารณาเรื่องดังกล่าวได้มีการซักถาม และมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศ และยุทธศาสตร์ชาติ ดังนี้

๑. ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน

มีสมาชิกอภิปรายสรุปได้ว่า ในภาพรวมของความสำเร็จ ผลสัมฤทธิ์ การดำเนินการ ตามยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศประสบปัญหาและอุปสรรคเป็นระยะ ๆ เนื่องจากสถานการณ์ การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) และสถานการณ์จากสงครามการสู้รบระหว่าง รัสเซีย-ยูเครน ส่งผลให้ GDP ของประเทศมีการเติบโตลดลง ความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ได้รับผลกระทบ มีการคาดการณ์สถานการณ์ในอนาคตอย่างไร และมีแผนในการแก้ไขอย่างไร อีกทั้ง GDP ด้านการเกษตรมีเป้าหมายลดลง การปฏิรูปด้านการเกษตรจะมีแผนหรือแนวทางอย่างไร และมีแผนงาน ที่เป็นรูปธรรมในเรื่องของเศรษฐกิจฐานรากอย่างไร นอกจากนี้ สงครามการสู้รบระหว่างรัสเซีย-ยูเครน ได้ส่งผลให้ราคาน้ำมันสูงขึ้น เงินเฟ้อ ขาดแคลนพลังงานจะส่งผลกระทบต่อการปฏิรูปด้านพลังงานหรือไม่ และจะแก้ไขปัญหาอย่างไร รวมทั้งข้อเสนอให้จัดตั้งศูนย์บริการแบบเบ็ดเสร็จ (One Stop Service) ด้านไฟฟ้าและโครงสร้างพลังงาน มีความคืบหน้าเพียงใดและมีปัญหาอุปสรรคอย่างไร

ในเรื่องการจัดทำแผนที่การเกษตร (Agri-Map) การปรับปรุงและใช้ประโยชน์เพื่อให้ เหมาะสมกับการเกษตร การดำเนินการที่ผ่านมาพบว่า มีเพียงการทำแปลงสาธิต การปรับเปลี่ยนขนาดเล็ก ในพื้นที่เป้าหมาย ขาดการบูรณาการเพื่อให้เกิดการปรับเปลี่ยนที่แท้จริง ไม่แสดงผลสัมฤทธิ์ แต่แสดงเฉพาะผลการปรับเปลี่ยนและผลการปรับเปลี่ยนนั้นไม่แสดงว่าถาวรหรือไม่ ทำอย่างไรจึงจะพัฒนา ที่ดินเพื่อการเกษตรจากพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมที่ยังไม่ได้รับการพัฒนา ให้เกิดการใช้ประโยชน์อย่างเหมาะสม เพื่อรองรับการพัฒนาระบบนิเวศน์เกษตร และจะสามารถสร้างผลผลิตจากการใช้ที่ดินเพื่อการเกษตร ได้อย่างไร จึงขอให้มีการขับเคลื่อนการจัดทำแผนที่การเกษตร (Agri-Map) อย่างจริงจัง เพราะยังไม่เห็น การเปลี่ยนแปลงที่เป็นรูปธรรม และเห็นว่ามีปัจจัยอื่นที่นำมาใช้วิเคราะห์เพื่อดำเนินการได้ นอกเหนือจากราคา และตลาด โดยต้องมีโครงการ/กิจกรรมที่ตอบโจทย์ได้อย่างชัดเจน และการสนับสนุนอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อให้เกิดการปรับเปลี่ยนถาวร หากปล่อยให้พื้นที่เกษตรที่ไม่เหมาะสมเป็นจำนวนมาก ทำให้การสร้าง เกษตรมูลค่าสูงเป็นไปได้ยาก และเสียโอกาสในการสร้างความมั่นคงทางอาหารต่อไป

ปัจจัยที่ทำให้เกิดความสำเร็จในการบรรลุเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้าง ความสามารถในการแข่งขัน คือ การพัฒนาคนให้มีความรู้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องการวางแผนธุรกิจ การบริหารจัดการ โดยอาจมาจากการฝึกอบรม การเป็นพี่เลี้ยงให้คำปรึกษา และความร่วมมือจากทุกภาค ส่วน มีการนำเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาใช้ การลดต้นทุนด้านโลจิสติกส์ และที่สำคัญอย่างยิ่ง คือ การส่งเสริม การวิจัยและพัฒนา นอกจากนี้ ควรลดการสนับสนุนผ่านมาตรการประกันราคา ประกันรายได้ เพราะทำให้ เกษตรกรไม่เกิดความกระตือรือร้นในการพัฒนาพื้นที่และผลิตภัณฑ์เกษตร และเห็นว่า จากวิกฤติความมั่นคง ด้านอาหารของโลก เราควรถือเป็นโอกาสในการสินค้าเกษตรของเรา ให้เป็นอาหารที่มีคุณภาพและ ความปลอดภัย โดยเลือกปลูกพืชที่เหมาะสมกับพื้นที่และภูมิอากาศ

ประชาชนยังขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องของการตลาดนำการผลิต ภาครัฐจึงต้อง ดำเนินการสร้างความรู้ความเข้าใจในเรื่องนี้ให้กับประชาชนโดยเร็ว อีกทั้งขอให้มีการต่อยอดโดยใช้องค์ความรู้

ในชุมชน จัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในพื้นที่และมีการขึ้นทะเบียนนักปราชญ์ชาวบ้านในพื้นที่ รวมทั้งภาครัฐ จะต้องขับเคลื่อนการสร้างมูลค่าเพิ่มเชิงพาณิชย์ให้สำเร็จโดยเร็ว ตลอดจนมีโครงการที่จะเสริมสร้างองค์ความรู้ทางธุรกิจหรือไม่ อย่างไร นอกจากนี้ ได้มีฐานข้อมูลทางเศรษฐกิจฐานรากเพื่อจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศด้านเศรษฐกิจหรือไม่ หากมีสามารถค้นได้อย่างไร หากไม่มีจะเริ่มดำเนินการได้เมื่อใด

การขับเคลื่อนระบบโลจิสติกส์ด้านการคมนาคมยังไม่บรรลุผล เนื่องจากยังมีความล่าช้า จึงต้องมีการปรับปรุงกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งผ่อนปรนกฎระเบียบ ควรมีแนวทางการแก้ไขกฎหมาย และพัฒนาระบบดิจิทัลให้ทันต่อการใช้โครงสร้างพื้นฐานอย่างไร ตลอดจนควรมีการติดตามการแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องด้วย

จากนั้นหัวหน้าผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (นายอภัย สุทธิสังข์) ตอบชี้แจงสรุปได้ว่า ๑. การปรับเปลี่ยนพื้นที่ให้เหมาะสมต่อการผลิต ได้เริ่มดำเนินการมาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๐ มาจนถึงปัจจุบัน โดยได้ยกตัวอย่างสินค้าเกษตรบางรายการ กล่าวคือ ยางพาราและปาล์ม ซึ่งถือเป็นพืชเศรษฐกิจสำคัญและมีราคาดี การปรับเปลี่ยนพื้นที่ จึงทำได้ง่ายกว่าการปรับเปลี่ยนชนิดพืช โดยมีการพัฒนาปรับปรุงบำรุงดินรวมถึงการจัดการแหล่งน้ำที่เหมาะสม การเพิ่มพื้นที่เพาะปลูกพบในปริมาณที่ไม่มากนัก เนื่องจากในหลายพื้นที่มีพืชชนิดอื่นที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่อยู่แล้ว กรณีของ มันสำปะหลังและอ้อย ซึ่งเป็นพืชที่เหมาะสมกับพื้นที่ที่มีความแห้งแล้ง ซึ่งปลูกกันมากในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ นั้น ก็พบว่า เกิดการปรับเปลี่ยนชนิดพืชตามราคาสินค้าในท้องตลาด ว่าช่วงใด มันสำปะหลังหรืออ้อยราคาดีก็จะหันไปเพาะปลูกพืชชนิดนั้น ซึ่งที่ผ่านมาพืชทั้งสองชนิดก็มีการพัฒนาแปลงเพาะปลูกให้มีความสมบูรณ์ด้วยปุ๋ยอินทรีย์และชีวภาพ มีการเติมจุลินทรีย์ลงในดิน โดยส่วนหนึ่งเป็นเพราะราคาปุ๋ยเคมีที่สูงขึ้น และมีการพัฒนาแหล่งน้ำบาดาลภายใต้ความร่วมมือจากกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ปัญหาหลักที่พบจึงเป็นเรื่องของข้าว ที่ในพื้นที่เพาะปลูกกว่าหกสิบล้านไร่ได้ปลูกในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสม กระบวนการปรับเปลี่ยนพื้นที่ดำเนินการโดยความร่วมมือของภาครัฐและเอกชนในรูปของแปลงตัวอย่างในหลายพื้นที่ อย่างไรก็ดี ด้วยเหตุที่มีการอุดหนุนจากภาครัฐ และราคาข้าวในตลาดโลกที่ดีในช่วง ประกอบกับพื้นที่นาส่วนมากเป็นที่เช่า ทำให้เกษตรกรไม่คิดจะปรับเปลี่ยนจากข้าวเป็นพืชชนิดอื่น แต่ในบางพื้นที่ได้มีการปรับเปลี่ยนมาปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์จากแรงจูงใจด้านราคา ดังนั้น ในเรื่องข้าว การดำเนินการส่วนมากจะเป็นเรื่องการปรับเปลี่ยนพื้นที่ให้มีความสมบูรณ์ และใช้ชีวภัณฑ์แทนยาฆ่าแมลง นอกจากนี้ จากประโยชน์เรื่องการดูดซับคาร์บอนของยางพาราและสวนผลไม้ ทำให้การลดพื้นที่ของไม้ยืนต้นเป็นไปได้ยาก ๒. ศูนย์เรียนรู้ มีการดำเนินการในเรื่องนี้มาตลอด โดยมีปราชญ์ชาวบ้านในสาขาต่าง ๆ ให้ความรู้เพื่อให้บริการประชาชน มีการจัดตั้งศูนย์เรียนรู้ในแต่ละอำเภอ รวมทั้งสิ้นประมาณ ๘๘๒ ศูนย์ ตามความถนัดของแต่ละพื้นที่ และยังมีศูนย์เรียนรู้เครือข่ายตั้งอยู่ในตำบลหรือหมู่บ้าน ให้ความรู้เกี่ยวกับสินค้าบางชนิด ๓. แผนธุรกิจ ดำเนินการภายใต้ความร่วมมือกับธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ส่วนงบประมาณที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้รับจัดสรร ได้นำไปใช้ในเรื่องการจัดทำหลักสูตรการฝึกอบรม และจัดทำโครงการสำคัญ เช่น โครงการหมู่บ้านเกษตรมูลค่าสูงในเรื่องเศรษฐกิจฐานรากจะเน้นพัฒนาแผนหมู่บ้าน เรื่องแผนธุรกิจด้านการเกษตร ๔. เรื่อง Big data กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้รับจัดสรรงบประมาณเพื่อดำเนินการแล้ว อยู่ระหว่างการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างต่อไป

ผู้แทนคณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ (นายคมกริช นาคะลักษณะ) ตอบชี้แจงสรุปได้ว่า การปลูกพืชมูลค่าสูงได้กำหนดไว้ในแผนปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจทางด้านเกษตร ได้กำหนดให้มีการปรับเปลี่ยนการปลูกพืชทำการเกษตรที่ไม่เหมาะสม ที่มีมูลค่าต่ำและในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสม ไปสู่พืชเกษตรมูลค่าสูงในพื้นที่ที่เหมาะสม โดยมีกลไกอื่นๆ ในการส่งเสริมให้เรื่องนี้เกิดขึ้น ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของความร่วมมือกลุ่มการผลิต ขับเคลื่อนแปลงใหญ่โดยใช้เทคโนโลยี ร่วมสร้างผลิตภัณฑ์ คลัสเตอร์พืชพันธุ์ รวมถึงการพัฒนาแหล่งน้ำ สร้างผู้ประกอบการรุ่นใหม่ให้สามารถนำผลผลิตทางการเกษตร ไปพัฒนาต่อยอดแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีมูลค่าสูงขึ้นด้วยตนเอง และพัฒนาระบบสหกรณ์ให้เข้ามาสนับสนุน การแชร์ค่าใช้จ่ายกรณีต้องใช้เครื่องมือเครื่องจักรที่ทันสมัย รวมถึงเปิดโอกาสให้เกษตรกรเข้าถึงข้อมูล ทางด้านดิจิทัล ขณะเดียวกันก็มีการดำเนินการติดตาม โดยมีการเชิญผู้แทนกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปยป.กระทรวง รายงานความคืบหน้าเป็นระยะ รวมถึงการสนับสนุน โดยเชิญผู้แทนสำนักงบประมาณ เป็นที่ปรึกษากรรมการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจด้วยเพื่อให้ข้อเสนอแนะกับกระทรวงในการนำเสนอ งบประมาณให้ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากสำนักงบประมาณ ในเรื่องการขับเคลื่อนการดำเนินการ ตามแผน ได้สร้างพื้นที่ต้นแบบไว้ ในจังหวัดต่าง ๆ โดยร่วมกับภาคส่วนอื่นโดยให้จังหวัดคัดเลือกว่า ต้องการพัฒนาทางการเกษตรในเรื่องใดแล้วให้การสนับสนุน เพื่อให้เกิดการทำเกษตรที่สร้างมูลค่าสูงให้กับ เกษตรกรในพื้นที่ ทั้งนี้ได้ดำเนินการแล้วใน ๖ จังหวัด และให้มีคณะกรรมการติดตามการขับเคลื่อน ในจังหวัดต่อไป และในโอกาสที่คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจกำลังจะหมดวาระ เพื่อให้ การดำเนินการตามแผนปฏิรูปที่วางไว้มีการขับเคลื่อนต่อไปก็ได้มีการหารือร่วมกับสภาพพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติเพื่อบรรจุเนื้อหาของแผนในหลายๆเรื่องไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ ด้วย รวมถึงกำหนดแนวทางปฏิรูปในการสร้างเกษตรมูลค่าสูงไว้ในแผนปฏิบัติการของ กระทรวงเกษตรฯ ปี พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐ เพื่อดำเนินการต่อไป

นอกจากนี้ ผู้เชี่ยวชาญด้านยุทธศาสตร์การผลิตและบริการ สำนักงานสภาพพัฒนา การเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (นายนิติ ช่างกัญญา) ตอบชี้แจงสรุปได้ว่า ๑. ภาพรวมความสำเร็จ ของการบรรลุเป้าหมายและตัวชี้วัดยุทธศาสตร์ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน โดยในปี พ.ศ. ๒๕๖๔ ผลการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศของประเทศไทยอยู่ใน ลำดับที่ ๒๘ ดีขึ้นหนึ่งอันดับ จากปี พ.ศ. ๒๕๖๓ ที่อยู่ในลำดับที่ ๒๙ สิ่งที่จะดำเนินการต่อไปเกี่ยวกับเรื่องขีดความสามารถในการแข่งขัน คือ การติดตามการขับเคลื่อนขีดความสามารถในการแข่งขันในประเด็นต่างๆ อย่างต่อเนื่อง โดยจะรักษาผล การดำเนินงานในกลุ่มที่มีคะแนนอยู่ในลำดับปัจจัยที่ดีอยู่แล้วส่วนกลุ่มตัวชี้วัดที่มีอันดับตกหรือลดลงไป จะเร่งรัดแผนงานโครงการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และสร้างความร่วมมือกับภาคเอกชนในการดำเนินงาน ร่วมกัน มุ่งเน้นเรื่องการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ทั้งในเรื่องของการศึกษา สวัสดิการ สุขภาพและสิ่งแวดล้อม โดยให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องขับเคลื่อนการดำเนินงาน และมีช่องทางมารับฟังความคิดเห็นจากประชาชน และนำไปสู่การแก้ปัญหาที่ตอบโจทย์ รวมทั้งสร้างความรู้ความเข้าใจกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งภาครัฐกิจ และประชาชนทั่วไป ให้มีการรับรู้ถึงความก้าวหน้าในการดำเนินงานต่างๆของภาครัฐ ๒. เรื่องเกษตรอัจฉริยะ ยังไม่มีความสมบูรณ์ของข้อมูลเพียงพอ ข้อมูลเกี่ยวกับการทำฟาร์มเกษตรอัจฉริยะ ยังไม่ได้มีการจัดเก็บไว้ อย่างเป็นระบบ ทำให้ไม่อาจวัดผลว่ามูลค่าหรือผลผลิตที่ได้จากการทำเกษตรอัจฉริยะเป็นเท่าไร โดยที่ผ่านมา ใช้ตัวแทนของข้อมูลมารายงาน ซึ่งในระยะต่อไปจะได้หารือกับกระทรวงเกษตรฯ อีกครั้ง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ๓. เรื่องแผนด้านโลจิสติกส์ จะรับความเห็นและข้อสังเกตของสมาชิกวุฒิสภาไปประสาน

กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป ๔. การสนับสนุนการวิจัยพัฒนา มีการสนับสนุนการวิจัยและพัฒนา และสนับสนุนให้มีการประยุกต์ใช้ด้วย เพื่อให้ผลิตภัณฑ์มีทั้งคุณภาพมาตรฐานและมูลค่าเพิ่ม ๕. การลดเรื่องการอุดหนุนตามโครงการประกันต่างๆ นั้น ในทิศทางการพัฒนาจะเป็นการมองในเชิงของภาพรวมของการพัฒนามากกว่าเป็นเรื่องของการปรับโครงสร้าง โดยวางแผนว่าจะพัฒนาสินค้าเกษตรไปในทิศทางไหน เมื่อบรรลุเป้าหมายนั้นก็จะได้ลดการอุดหนุนช่วยเหลือต่อไป แต่การปรับโครงสร้างภาคเกษตรหรือในรายละเอียดของเชิงรายสินค้า เป็นเรื่องค่อนข้างยากเพราะว่ามีโครงสร้างที่ค่อนข้างใหญ่ แต่ก็จะสนับสนุนการดำเนินการตามแนวทางทั้งหมดต่อไป

๒. แผนการปฏิรูปประเทศด้านพลังงาน (ฉบับปรับปรุง)

มีสมาชิกอภิปรายสรุปได้ว่า ขณะนี้ประเทศกำลังเผชิญกับวิกฤตด้านพลังงานทำให้ประชาชนเกิดความเดือดร้อน จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการปรับปรุงและปฏิรูปด้านพลังงานให้สอดคล้องกับภาวะปกติและภาวะฉุกเฉิน ซึ่งตามแผนแม่บทของยุทธศาสตร์ชาติ แผนการปฏิรูปประเทศด้านพลังงาน (ฉบับปรับปรุง) หรือที่เรียกว่า Big rock และแผนการปฏิรูปประเทศด้านพลังงาน (ฉบับเดิม) มีสาระสำคัญที่เกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าวทั้งหมดแล้ว ดังนี้

๑. แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นที่ ๗ โครงสร้างพื้นฐานระบบโลจิสติกส์และดิจิทัล แผนย่อยโครงการสร้างพื้นฐานด้านพลังงาน มี ๕ ด้าน คือ ๑) การส่งเสริมการจัดหาพลังงานพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ๒) การพัฒนาเทคโนโลยี ๓) การสนับสนุนการผลิตการใช้พลังงานทดแทน ๔) การส่งเสริมการวิจัยและ ๕) การสนับสนุนประสิทธิภาพพลังงานในภาคอุตสาหกรรมในกิจการพลังงาน ซึ่งมีการขับเคลื่อนไปได้ในระดับปานกลางเท่านั้นอันเนื่องมาจากสถานการณ์ของโรคระบาดจึงจำเป็นต้องมีการทบทวนกระบวนการเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย คือ การแก้ไขกฎหมาย ระเบียบ และคำสั่งที่เกี่ยวข้องทั้งหมดและการปรับปรุงองค์กรและบุคลากร เนื่องจากองค์กรถูกจัดตั้งโดยหน่วยงานเดิมแต่ต้องมารับผิดชอบในเรื่องใหม่ รวมทั้งแต่ละองค์กรยังมีแนวคิดในการดำเนินการไม่สอดคล้องกันอันเนื่องมาจากกฎหมายของแต่ละองค์กร

๒. แผนการปฏิรูปประเทศด้านพลังงาน (ฉบับปรับปรุง) หรือ Big Rock ประกอบด้วย ๑) กิจกรรมปฏิรูปประเทศที่ ๑ ศูนย์อนุมัติเบ็ดเสร็จ One Stop Service ด้านกิจการไฟฟ้าที่แท้จริง ๒) กิจกรรมปฏิรูปประเทศที่ ๒ การพัฒนาศูนย์สารสนเทศพลังงานแห่งชาติ ๓) กิจกรรมปฏิรูปประเทศที่ ๓ การใช้มาตรการบริษัทจัดการพลังงาน (ESCO) สำหรับหน่วยงานภาครัฐ ๔) กิจกรรมปฏิรูปประเทศที่ ๔ การพัฒนาปิโตรเคมีระยะที่ ๔ เพื่อการเปลี่ยนผ่านสู่ระบบเศรษฐกิจหมุนเวียนและสร้างฐานทางเศรษฐกิจใหม่ (New S-Curve) และ ๕) กิจกรรมปฏิรูปประเทศที่ ๕ ปรับโครงสร้างกิจการไฟฟ้าและธุรกิจก๊าซธรรมชาติเพื่อเพิ่มการแข่งขัน ซึ่งมีการขับเคลื่อนไปได้ในระดับปานกลางเท่านั้นอันเนื่องมาจากสถานการณ์โรคระบาดและองค์กรที่ถูกจัดตั้งมาให้ดำเนินการขับเคลื่อนงานเป็นองค์กรเดิม ๆ จึงต้องมีการปรับปรุงทั้งกระบวนการดำเนินงานและแนวคิด

๓. แผนการปฏิรูปประเทศด้านพลังงาน (ฉบับเดิม) จำนวน ๑๐ เรื่อง ประกอบด้วย ๑) ประเด็นปฏิรูปที่ ๑ ปฏิรูปองค์กรด้านพลังงาน ๒) ประเด็นปฏิรูปที่ ๓ ปฏิรูปการสร้างธรรมาภิบาลในทุกภาคส่วน ๓) ประเด็นปฏิรูปที่ ๔ ปฏิรูประบบบริหารจัดการเชื้อเพลิงชีวมวลไม้โตเร็วสำหรับโรงไฟฟ้าชีวมวล ๔) ประเด็นปฏิรูปที่ ๑๐ แนวทางส่งเสริมและขจัดอุปสรรคในการนำขยะมูลฝอยไปเป็นเชื้อเพลิงเพื่อผลิตไฟฟ้า ๕) ประเด็นปฏิรูปที่ ๑๑ การส่งเสริมการติดตั้งโซลาร์รูฟอย่างเสรี ๖) ประเด็นปฏิรูปที่ ๑๒

ปฏิรูปพลังงานภาคขนส่งระยะ ๒๐ ปี ๗) ประเด็นปฏิรูปที่ ๑๓ การส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงานและการใช้พลังงานอย่างคุ้มค่าในกลุ่มอุตสาหกรรม ๘) ประเด็นปฏิรูปที่ ๑๔ การใช้ข้อมูลสถิติเกณฑ์มาตรฐานอาคารด้านพลังงาน (Building Energy Code : BEC) ๙) ประเด็นปฏิรูปที่ ๑๖ การส่งเสริมยานยนต์ไฟฟ้าในประเทศไทย และ ๑๐) ประเด็นปฏิรูปที่ ๑๗ การส่งเสริมเทคโนโลยีระบบการกักเก็บพลังงาน ซึ่งมีการขับเคลื่อนไปได้ในระดับปานกลางเท่านั้นอันเนื่องมาจากเรื่องการจัดสรรงบประมาณ เรื่องสถานการณ์โรคระบาด รวมทั้งองค์กรที่ถูกจัดตั้งมาให้ดำเนินการขับเคลื่อนงานเป็นองค์กรเดิม ๆ จึงต้องมีการปรับปรุงในเรื่องเหล่านี้

ปัจจุบันมีข้อตกลงระหว่างประเทศที่สำคัญประการหนึ่งคือ อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ดังนั้น ประเทศไทยจึงต้องแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศอย่างเต็มที่เพื่อบรรลุเป้าหมายการเป็นกลางทางคาร์บอนในปี ๒๐๕๐ และบรรลุเป้าหมายการปล่อยก๊าซเรือนกระจกให้เป็นศูนย์ได้ในปี ๒๐๖๕ ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงจำเป็นต้องมีมุมมองและมีการวิจัยในเรื่องใหม่ ๆ อาทิเช่น เทคโนโลยีและการกักเก็บคาร์บอนสำหรับโรงไฟฟ้าถ่านหิน เทคโนโลยีเกี่ยวกับนิวเคลียร์ และเทคโนโลยีเกี่ยวกับการนำไฮโดรเจนมาใช้ในเครื่องสันดาป หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีนโยบายเพื่อเตรียมการรองรับในเรื่องดังกล่าวหรือไม่ อย่างไร

ในส่วนของกิจกรรมปฏิรูปประเทศที่ ๑ ศูนย์อนุมัติเบ็ดเสร็จ One Stop Service (OSS) ด้านกิจการไฟฟ้าที่แท้จริง มีความคืบหน้าที่สำคัญ ดังนี้ กิจกรรมย่อยที่ ๑ (MS1) การจัดตั้งเป็น One Stop Service สำนักงานคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน (กกพ.) ได้จัดทำกฎหมายลำดับรองเพื่อการอนุญาตแบบ OSS เพื่อรองรับการปลด ร.ง.4 (ลำดับที่ ๘๘) แล้วเสร็จ และได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วจำนวน ๓ ฉบับ อีกทั้งมีการจัดทำ MOU จำนวน ๒ ฉบับ ส่วนกิจกรรมย่อยที่ ๒ (MS2) อยู่ระหว่างการจัดการประเมินผลสัมฤทธิ์ของพระราชบัญญัติการประกอบกิจการพลังงาน พ.ศ. ๒๕๕๐ และกรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน (พพ.) อยู่ระหว่างการแก้ไขปรับปรุงพระราชกฤษฎีกากำหนดพลังงานควบคุม พ.ศ. เพื่อยกเลิกใบอนุญาตผลิตพลังงานควบคุม (พค.2) ขอทราบความคืบหน้า แนวทางการผลักดันและปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับการจัดทำ MOU กับกระทรวงอุตสาหกรรม เรื่อง การแก้ไขกฎกระทรวงกำหนดประเภท ชนิด และขนาดของโรงงาน พ.ศ. ๒๕๖๓ กรณียกเลิกโรงงานลำดับที่ ๘๘ (โรงงานผลิตพลังงานไฟฟ้า) เพื่อรองรับการอนุญาตแบบ OSS รวมถึงปัญหาอุปสรรคการแก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติการประกอบกิจการพลังงาน พ.ศ. ๒๕๕๐ จากสำนักงาน กกพ. และพระราชกฤษฎีกากำหนดพลังงานควบคุม พ.ศ. เพื่อยกเลิกใบอนุญาตผลิตพลังงานควบคุม (พค.2) จากกรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน

ในประเด็นที่ ๗ โครงสร้างพื้นฐาน ระบบโลจิสติกส์และดิจิทัล (แผนแม่บทย่อยโครงสร้างพื้นฐานด้านพลังงาน) ด้วยสถานการณ์ราคาพลังงานมีการปรับตัวสูงขึ้น ส่งผลให้ราคาน้ำมันจากเชื้อเพลิงฟอสซิลมีราคาเพิ่มสูงขึ้น ประกอบกับเชื้อเพลิงชีวภาพที่นำมาผสมในน้ำมันฟอสซิลมีราคาสูงขึ้น ขอเรียนถามว่ากระทรวงพลังงาน สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน และกรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน มีแนวทางการบริหารจัดการโดยเฉพาะน้ำมันที่มีส่วนผสมชีวภาพเพื่อลดผลกระทบต่อประชาชนอย่างไร มีหลักเกณฑ์ในการคำนวณต้นทุนน้ำมันอย่างไร และนโยบายภาครัฐที่ส่งเสริมให้ประชาชนผลิตไฟฟ้าใช้เองในปัจจุบันมีการดำเนินการถึงขั้นตอนใด มีแผนการดำเนินการอย่างไร

สำหรับกิจกรรมปฏิรูปประเทศที่ ๕ ปรับโครงสร้างกิจการไฟฟ้าและธุรกิจก๊าซธรรมชาติ เพื่อเพิ่มการแข่งขัน กิจกรรมย่อยที่ ๓ ส่งเสริมให้เกิดการแข่งขันเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในธุรกิจก๊าซธรรมชาติ

ด้วยการผลิตไฟฟ้าในประเทศไทยใช้ก๊าซธรรมชาติเป็นเชื้อเพลิงกว่าร้อยละ ๖๐ แต่ก๊าซธรรมชาติในอ่าวไทยมีปริมาณลดลง จึงต้องมีการนำเข้าก๊าซธรรมชาติเหลวจากประเทศเพื่อนบ้านซึ่งมีราคาสูง ส่งผลให้ค่าไฟฟ้าเพิ่มสูงขึ้นตามไปด้วย ขอเรียนถามว่า กระทรวงพลังงานมีแนวทางการบริหารจัดการก๊าซธรรมชาติเหลวอย่างไร เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและทำให้ต้นทุนพลังงานของประเทศลดลง และมีแนวทางในการดำเนินการสำรวจก๊าซธรรมชาติในพื้นที่อ้างสิทธิ์ไหล่ทวีประหว่างประเทศไทยและประเทศกัมพูชาอย่างไร รวมถึงกรณีพื้นที่โครงการ G1/61 และ G2/61 ที่มีเงื่อนไขให้ผู้ประมวลอนุญาตให้ภาครัฐถือหุ้นและมีส่วนร่วม จะเกิดประโยชน์อย่างไร มีการประเมินความเสี่ยงในการให้ผู้อื่นที่ไม่ใช่ภาครัฐเป็นผู้ลงทุนแทนอย่างไร ตลอดจนมีทรัพยากรในประเทศที่สามารถนำมาใช้แต่ยังไม่ได้นำมาใช้หรือไม่ อย่างไร มีแนวทางการใช้โรงงานไฟฟ้าจากถ่านหินหรือไม่ ประกอบกับที่อำเภอเวียงแหงมีถ่านหินอยู่มาก จะมีการนำมาใช้หรือไม่ อย่างไร และหากมีการนำถ่านหินมาใช้มากขึ้น จะมีแนวทางกักเก็บคาร์บอนอย่างไร นอกจากนี้ปัจจุบันมีเทคโนโลยีด้านโรงไฟฟ้าหลายอย่าง มีเทคโนโลยีใช้พลังงานนิวเคลียร์ขนาดเล็ก ซึ่งเป็นเทคโนโลยีใหม่ มีความปลอดภัย กระทรวงพลังงานมีแนวคิดเกี่ยวกับอนาคตพลังงานของประเทศอย่างไร

จากนั้น รองอธิบดีกรมโรงงานอุตสาหกรรม (นายสรวุฒน์ โสภกา) ได้ตอบชี้แจงสรุปได้ว่าการปลดโรงงานไฟฟ้าลำดับที่ ๘๘ เดิมการขออนุญาตประกอบกิจการโรงงานผลิตไฟฟ้า เป็นอำนาจของกรมโรงงานอุตสาหกรรมเป็นผู้อนุญาต ต่อมาพระราชบัญญัติการประกอบกิจการพลังงาน พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๔๘ บัญญัติให้การตั้งโรงงานเพื่อประกอบกิจการพลังงานต้องปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน คณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน (กกพ.) มีอำนาจหน้าที่ในการออกใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงานผลิตพลังงานไฟฟ้าหรือใบ ร.ง.4 ซึ่งเป็นขั้นตอนที่เพิ่มขึ้นและซ้อนกับขั้นตอนการออกใบอนุญาตของกรมโรงงานอุตสาหกรรม ต่อมาปี ๒๕๖๑ มีนโยบายให้หน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งรับไปดำเนินการออกใบอนุญาตหน่วยงานเดียว ซึ่ง กกพ. รับไปดำเนินการ ในปี ๒๕๖๒ ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรมมีข้อสังเกตว่าการออกกฎหมายลำดับรองภายใต้พระราชบัญญัติการประกอบกิจการพลังงาน พ.ศ. ๒๕๕๐ คณะกรรมการกฤษฎีกาได้เคยวินิจฉัยในประเด็นของอำนาจตามพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวว่า การออกประกาศสำนักงาน กกพ. กรณีการผลิตไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์ที่ติดตั้งบนหลังคาไม่อาจกระทำได้ ดังนั้น จึงต้องศึกษาวิเคราะห์ประเด็นทางด้านกฎหมายให้รอบด้าน เนื่องจากมีผลกระทบต่อผู้ประกอบการ และประชาชน ประกอบกับเป็นอำนาจของรัฐมนตรีในการนำเสนอร่างกฎกระทรวงขอความเห็นชอบจากรัฐมนตรี ก่อนจึงจะดำเนินการได้

รองเลขาธิการคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน (นายกัลย์ แสงเรือง) ได้ตอบชี้แจงสรุปได้ว่า เมื่อวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๖๑ กระทรวงอุตสาหกรรมส่งเรื่องมายังสำนักงาน กกพ. เพื่อเสนอร่างกฎหมายลำดับรองเพื่อปลดโรงงานลำดับที่ ๘๘ ส่งผลให้ต่อไปโรงไฟฟ้าไม่ต้องขอใบอนุญาต ร.ง.4 ซึ่งการดำเนินการมีความคืบหน้า ดังนี้ ปี ๒๕๖๒ กกพ. แต่งตั้งคณะอนุกรรมการ OSS เพื่อเตรียมความพร้อมรองรับการยกเลิก ร.ง.4 ปี ๒๕๖๓ กรมโรงงานอุตสาหกรรมสอบถามความพร้อมของสำนักงาน กกพ. หลังการยกเลิก ร.ง.4 ต่อมาสำนักงาน กกพ. ได้แจ้งกรมโรงงานอุตสาหกรรมถึงความพร้อมของสำนักงานในการออกกฎหมายลำดับรองเพิ่มเติมและความพร้อมด้านบุคลากร ปี ๒๕๖๕ กรมโรงงานอุตสาหกรรมมีหนังสือแสดงข้อกังวล ๑๐ ข้อ ต่อความพร้อมของสำนักงาน กกพ. กรณียกเลิก ร.ง.4 ซึ่งสำนักงาน กกพ. ได้จัดทำคำชี้แจงและแสดงความพร้อมด้านต่างๆ ต่อกรมโรงงานอุตสาหกรรม และเมื่อวันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๖๕ สำนักงาน กกพ. มีหนังสือถึงคณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านพลังงาน แจ้งความคืบหน้า

และการตอบข้อกังวลของกรมโรงงานอุตสาหกรรม ทั้งนี้ ตั้งแต่ปี ๒๕๖๓ เป็นต้นมา สำนักงาน กกพ. มีการออกกฎหมายลำดับรองเพื่อรองรับการยกเลิก ร.ง.4 และจัดทำ MOU ร่วมกับสภาวิศวกร

ในส่วนของการดูแลกิจการพลังงานด้านสิ่งแวดล้อม สำหรับโรงไฟฟ้าที่มีการเผาไหม้เชื้อเพลิงเกิน ๑๐ เมกะวัตต์ ต้องทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIA) และรายงานการศึกษาผลกระทบสิ่งแวดล้อมสำหรับโครงการหรือกิจการที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนอย่างรุนแรงทั้งทางด้านคุณภาพสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติ และสุขภาพ (EHIA) ตามประเภทเชื้อเพลิง ส่วนโรงไฟฟ้าที่ไม่มีการเผาไหม้เชื้อเพลิงทุกขนาดหรือที่ต่ำกว่า ๑๐ เมกะวัตต์ ต้องทำประมวลหลักการปฏิบัติ (CoP) สำหรับการรับฟังความเห็นและการขอใบอนุญาตประกอบกิจการผลิตไฟฟ้า กำหนดให้มีการจัดทำรายงาน (CoP) ปิดประกาศเผยแพร่ข้อมูล จัดเวทีรับฟังความเห็น และปิดประกาศสรุปผลการรับฟังความเห็น และเพื่อให้ OSS มีรูปธรรม สำนักงาน กกพ. ได้จัดทำฐานข้อมูลออนไลน์โดยอัปเดตจากฐานข้อมูลเดิม และปรับปรุงเรื่อง E-POST Audit การตรวจติดตามการเชื่อมโยงฐานข้อมูลเข้าด้วยกัน เชื่อมโยงกับสำนักงานประจำเขตที่อยู่ในภูมิภาค นอกจากนี้ การบังคับใช้ใบอนุญาต จะมีมาตรการทั้งทางปกครองและทางอาญา และระหว่างการดำเนินการปฏิรูปตั้งแต่ปี ๒๕๖๒ - ๒๕๖๔ มีการว่าจ้างที่ปรึกษาเพื่อซักซ้อมความเข้าใจ มีการจัดทำคู่มือในการตรวจสอบสถานประกอบกิจการ มีการเสริมความรู้ความเข้าใจให้แก่พนักงานของ กกพ. รวมถึงมีการลงพื้นที่ตรวจสอบสถานประกอบกิจการจริง

ผู้อำนวยการกองพัฒนาเชื้อเพลิงชีวภาพ กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน (นางสุทิศา สงวนตระกูล) ได้ตอบชี้แจงสรุปได้ว่า กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน มีหน้าที่กำกับดูแลกิจการผลิตไฟฟ้าที่ไม่ได้เชื่อมต่อกับระบบโครงข่าย และกิจการผลิตไฟฟ้าที่ใช้เพื่อสำรองฉุกเฉิน ดำเนินการทดสอบ ตรวจสอบ และออกใบอนุญาต แต่สำหรับการผลิตไฟฟ้าที่เชื่อมต่อกับระบบโครงข่ายไฟฟ้า สำนักงาน กกพ. เป็นผู้รับคำขอ กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน มีหน้าที่ทดสอบ ตรวจสอบ ส่วนการออกใบอนุญาตจะออกโดยสำนักงาน กกพ. สำหรับการปรับปรุงร่างพระราชกฤษฎีกากำหนดพลังงานควบคุม พ.ศ. จะทำให้การผลิตไฟฟ้าที่มีการเชื่อมต่อบนโครงข่ายไฟฟ้าถูกกำกับดูแลโดยสำนักงาน กกพ. เพียงหน่วยงานเดียวเพื่อรองรับการเป็น One Stop Service ส่วนปัญหาอุปสรรคในการแก้ไขพระราชกฤษฎีกากำหนดพลังงานควบคุม พ.ศ. ๒๕๓๖ เรื่องปลดใบอนุญาตให้ผลิตพลังงานควบคุม (พค.๒) ก็เนื่องมาจากมีประเด็นต้องหารือกับหลายหน่วยงานเพื่อไม่ให้เกิดช่องว่างทางกฎหมาย ซึ่งปัจจุบันได้ข้อยุติแล้ว การดำเนินงานจึงเป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้ ปัจจุบันกรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงานได้มีบันทึกข้อความ ลงวันที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๖๕ ขอความเห็นชอบจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงานเพื่อพิจารณาลงนามในหนังสือถึงเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเพื่อนำเสนอต่อคณะรัฐมนตรีพิจารณาเห็นชอบในหลักการต่อไป

รองผู้อำนวยการสำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน (นายวีรพัฒน์ เกียรติเฟื่องฟู) ได้ตอบชี้แจงสรุปได้ว่า กระทรวงพลังงานอยู่ระหว่างการจัดทำแผนพลังงานชาติ ซึ่งจะแล้วเสร็จในปลายปี ๒๕๖๕ ส่วนแผนผลิตไฟฟ้า (PDP) แผนพลังงานทดแทน (AEDP) แผนอนุรักษ์พลังงาน (EEP) แผนก๊าซ และแผนน้ำมัน ซึ่งเป็นแผนระยะ ๒๐ ปี ที่มีความเชื่อมโยงกันสามารถนำเสนอร่างเสนอต่อคณะกรรมการบริหารนโยบายพลังงานภายในเดือนกันยายน ๒๕๖๕ ทั้งนี้ ได้มีการดำเนินงานร่วมกับสำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม ซึ่งจัดทำเป้าหมายการมุ่งสู่คาร์บอนสุทธิเป็นศูนย์ในปี ๒๐๖๕ และมีการคำนึงถึงกักเก็บคาร์บอน (Carbon Capture, Utilization and Storage : CCUS) โดยสำนักงาน

นโยบายและแผนพลังงานมีการดำเนินการร่วมกับ GIZ ซึ่งเป็นหน่วยงานให้บริการด้านความร่วมมือพัฒนาพลังงานระหว่างประเทศ อีกทั้งมีการจ้างจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนาไฮโดรเจนในประเทศไทย สำหรับข้อเสนอเรื่องโรงไฟฟ้าถ่านหินหรือโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ ขณะนี้อยู่ระหว่างการพิจารณา อย่างไรก็ดี กรณีโรงไฟฟ้าถ่านหินอาจต้องพิจารณาอย่างเข้มข้น เนื่องจากอาจกระทบต่อการมุ่งสู่คาร์บอนสุทธิเป็นศูนย์

นอกจากนี้ กระทรวงพลังงาน และคณะกรรมการบริหารนโยบายพลังงานได้ช่วยเหลือประชาชนในเรื่องน้ำมันดีเซลหรือน้ำมันเบนซินที่มีส่วนผสมของเชื้อเพลิงชีวภาพซึ่งปัจจุบันมีราคาค่อนข้างสูง โดยปลายปี ๒๕๖๔ กระทรวงพลังงานมีการปรับปรุงเรื่องสัดส่วนน้ำมันดีเซล จากเดิมมี b7 หรือ b10 ก็มีการปรับปรุงเป็น b6 ในช่วงเดือนตุลาคม ๑ ครั้ง อีกทั้งมีการปรับลดเงินส่งเข้ากองทุนน้ำมัน จาก ๑ บาท เหลือแค่เพียง ๑ สตางค์ รวมถึงการนำเงินกองทุนเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงานมาใช้ช่วยเหลือประชาชน ส่วนเงินกองทุนน้ำมันอยู่ระหว่างการพิจารณาแนวทางการดำเนินการ

ส่วนการคำนวณเอทานอล ปัจจุบันใช้ราคาจากฐานราคาต่ำสุดระหว่างราคาจากผู้ผลิตรายงานต่อกรมสรรพสามิตหรือราคาจากผู้ค้ามาตรา ๗ ชื่อเอทานอลที่ได้รายงานต่อสำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน และนำราคาที่สูงกว่ามาใช้คำนวณเพื่อใช้อ้างอิงในส่วนของราคาแก๊สโซฮอล์ สำหรับการคำนวณไบโอดีเซล จะใช้ราคาเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก คำนวณต้นทุนแบบ cost plus ซึ่งนำไปใช้คำนวณร่วมกับน้ำมันดีเซล โดยสัดส่วนปัจจุบันตั้งแต่ต้นปีมีการลดเหลือน้ำมันดีเซลเพียง ๑ ชนิด มีสัดส่วนผสม ร้อยละ ๕ ผลกระทบจากราคาไบโอดีเซลที่กระทบต่อต้นทุนราคาน้ำมันดีเซลโดยรวมอยู่ที่ ๑.๒๕ บาท ถ้าเกิดมีการเพิ่มสัดส่วนร้อยละ ๑ ก็จะมีผลกระทบต่อราคาน้ำมัน ๒๕ สตางค์ต่อลิตร ในส่วนของโครงสร้างขออนุญาตจัดส่งคำตอบในรูปแบบเอกสาร

รองอธิบดีกรมเชื้อเพลิงธรรมชาติ (นายวรกร พรหมโบล) ได้ตอบชี้แจงสรุปได้ว่า แผนเพื่อรองรับการเข้าใช้สิทธิการร่วมทุนสำหรับแปลงสำรวจในทะเลอ่าวไทยรวมถึงพื้นที่อื่น ๆ ในอนาคต รวมถึงนโยบายการจัดตั้งหน่วยงานที่ทำหน้าที่บริหารสัญญาทั้ง ๓ ระบบ คือ สัมปทาน สัญญาแบ่งปันผลผลิต และสัญญาจ้างบริการ กรมเชื้อเพลิงธรรมชาติได้ทำการศึกษาวิเคราะห์ข้อสังเกตของคณะกรรมการการพลังงาน วุฒิสภา แล้ว เห็นว่า การลงทุนในธุรกิจสำรวจและพัฒนาปิโตรเลียมมีความเสี่ยงสูงหากลงทุนสำรวจแล้วไม่พบ ผู้ลงทุนจะไม่ได้ผลประโยชน์ตอบแทนจากการลงทุน และกลไกในปัจจุบัน ผู้รับสัญญาแบ่งปันผลผลิตจะเป็นผู้รับความเสี่ยงจากการดำเนินงานและการลงทุนด้วยตนเอง นอกจากนี้ หน่วยงานของรัฐที่จะเข้าร่วมทุนจะต้องรับความเสี่ยงต่าง ๆ เหล่านี้ด้วย ทั้งนี้กรมเชื้อเพลิงธรรมชาติไม่ขัดข้องที่จะมีหน่วยงานของรัฐเข้าร่วมทุนด้วย ซึ่งขณะนี้กรมเชื้อเพลิงธรรมชาติกำลังหารือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อหาวิธีการจัดตั้งองค์กรที่จะบริหารจัดการสัญญาแบ่งปันผลผลิตเป็นการเฉพาะ

รองอธิบดีกรมสนธิสัญญาและกฎหมาย (นายทรงชัย ชัยปฏิยุทธ์) ได้ตอบชี้แจงสรุปได้ว่า ประเทศไทยและประเทศกัมพูชาได้มีการลงนามในบันทึกความเข้าใจระหว่างไทยกับกัมพูชาว่าด้วยพื้นที่ที่ไทยและกัมพูชาอ้างสิทธิในพื้นที่ทับซ้อนกันเมื่อปี ๒๕๔๔ เพื่อแสดงเจตนารมณ์ในการแก้ไขปัญหาระหว่างกัน โดยจัดทำความตกลงสำหรับการพัฒนาร่วมทรัพยากรปิโตรเลียมในพื้นที่ที่กำหนดให้มีการพัฒนาร่วม และตกลงแบ่งเขตซึ่งสามารถยอมรับได้ร่วมกันสำหรับทะเลอาณาเขต ไทล่ทวีป และเขตเศรษฐกิจจำเพาะในพื้นที่ที่กำหนดให้แบ่งเขต และตั้งกรรมการร่วมไทยกัมพูชาเป็นกลไกในการดำเนินการระหว่างกัน การดำเนินการของฝ่ายไทยขณะนี้อยู่ระหว่างการขออนุมัติกรอบการเจรจาของคณะรัฐมนตรี

รองเลขาธิการคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน (กกพ.) (นายวัลย์ แสงเรือง) ได้ตอบชี้แจงสรุปได้ว่า การแก้ไขพระราชบัญญัติการประกอบกิจการพลังงาน พ.ศ. ๒๕๕๐ เป็นไปตามมาตรา ๔๘ ที่บัญญัติว่าจะต้องขอความเห็นจากหน่วยงานเจ้าของกฎหมายด้วย ความล่าช้าในการแก้ไขกฎหมายดังกล่าวเนื่องจากจะต้องแก้ไขในทั้งฉบับ ขณะนี้อยู่ระหว่างการพิจารณาจัดจ้างหน่วยงานที่จะเป็นผู้ประเมินผลสัมฤทธิ์ของพระราชบัญญัติฉบับนี้ คาดว่าจะแล้วเสร็จไม่เกินในปี พ.ศ. ๒๕๖๖ ส่วนในประเด็นของมาตรการในการดำเนินการรักษาผลกระทบที่เกิดจากสภาวะวิกฤติราคาพลังงานเพิ่มขึ้น กระทรวงพลังงานได้ดำเนินการร่วมกับหลายภาคส่วนโดยจัดตั้งคณะอนุกรรมการของกระทรวงและคณะอนุกรรมการของ กกพ. เพื่อแก้ไขปัญหา เช่น การเลื่อนการปลดระวางโรงไฟฟ้าฝ่ายผลิตแม่เมาะออกไปถึงปี พ.ศ. ๒๕๖๘ มาตรการส่งเสริมการประหยัดพลังงาน โดยใช้เงินกองทุนพัฒนาไฟฟ้าตามมาตรา ๙๗ (๕) ประมาณ ๑๐๐ ล้านบาท เพื่อใช้ในการรณรงค์ส่งเสริมการประหยัดพลังงานและสร้างความตระหนักรู้ให้กับภาคประชาชน สำหรับมาตรการเยียวยาในส่วนของผลกระทบเกี่ยวกับค่าไฟได้ดำเนินการตามนโยบายของกระทรวงพลังงาน เช่น การให้หน่วยงานของ กกพ. ช่วยรับภาระค่าใช้จ่ายของประชาชนไปส่วนหนึ่งก่อน

รองอธิบดีกรมสนธิสัญญาและกฎหมาย (นายทรงชัย ชัยปฏิยุทธ์) ได้ตอบชี้แจงเพิ่มเติมสรุปได้ว่า กรอบการเจรจากับประเทศกัมพูชาจะเป็นไปตาม MOU ปี พ.ศ. ๒๕๕๔ การเจรจาดังกล่าวนี้นำไปสู่การจัดทำสนธิสัญญา ๒ ฉบับ คือ สนธิสัญญาว่าด้วยการแบ่งเขตและสนธิสัญญาว่าด้วยการพัฒนา ร่วม ซึ่งจะต้องนำสนธิสัญญาทั้ง ๒ ฉบับ เสนอต่อรัฐสภาเพื่อขอความเห็นชอบตามมาตรา ๑๗๘ ของรัฐธรรมนูญต่อไป

รองเลขาธิการคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน (กกพ.) (นายวัลย์ แสงเรือง) ได้ตอบชี้แจงเพิ่มเติมสรุปได้ว่า ในเรื่องของการลงนามในสัญญาซื้อขายโรงงานไฟฟ้า PPA อยู่ระหว่างการดำเนินงานของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ซึ่งขณะนี้มีการร้องเรียนไปยังคณะกรรมการ ป.ป.ช. หากมีความชัดเจนแล้วจะได้ลงนามในสัญญาซื้อขายต่อไป

ผู้อำนวยการกองกฎหมาย กรมโรงงานอุตสาหกรรม (นายสุนทร แก้วสว่าง) ได้ตอบชี้แจงเพิ่มเติมสรุปได้ว่า ที่ผ่านมารอกฎกระทรวงยกเลิกโรงงานยังไม่เคยมีการดำเนินการ ซึ่งหากจะมีการยกเลิกโรงงานจะต้องวิเคราะห์ว่าการกำกับดูแลจะเป็นไปเช่นเดิมหรือหรือไม่ ประกอบกับอยู่ระหว่างการวิเคราะห์กฎหมายทั้ง ๓ ฉบับ ที่สำนักงาน กกพ. ได้จัดทำขึ้น เพื่อนำมาประกอบการยกร่างเสนอต่อคณะรัฐมนตรี

รองอธิบดีกรมเชื้อเพลิงพลังงาน (นายวรการ พรหมโบล) ได้ชี้แจงเพิ่มเติมว่า เนื่องจาก State Participation เป็นเรื่องที่มีรายละเอียด จึงขอนำส่งเพิ่มเติมเป็นเอกสารต่อไป

รองผู้อำนวยการสำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน (นายวิโรจน์ เกียรติเฟื่องฟู) ได้ตอบชี้แจงสรุปได้ว่า การเปิดโรงไฟฟ้าชุมชนระยะที่ ๑ (เฟส ๑) กระทรวงพลังงานอยู่ระหว่างรอผลการพิจารณา ในส่วนของโรงไฟฟ้าสีเขียวได้ถูกกำหนดไว้ในแผนแล้ว หากมีความพร้อมจะเปิดดำเนินการต่อไป

จากนั้นได้มีสมาชิกอภิปรายสอบถามเพิ่มเติมเกี่ยวกับโครงการเหมืองถ่านหินลิกไนต์เวียงแหง โดยขอให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องตอบชี้แจงเป็นลายลักษณ์อักษร ซึ่งประธานของที่ประชุมได้แจ้งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามที่สมาชิกสอบถาม

เลิกประชุมเวลา ๑๓.๔๐ นาฬิกา

